

## מרחק פסיכולוגי

### שאלה 2

אחד מכיווני המחקר שדיברנו עליהם בקורס היה מושתת על הרעיון שמרחק מקטין את עצמת ההשפעה של גורמים שונים. (למשל, מקטין את הערך הסובייקטיבי של תוצאות.). מנו לפחות שלושה ממצאים בפסיכולוגיה (לאו דווקא חברתית) שמדגימים עיקרון זה (מלבד ההשפעה של מרחק על ערך סובייקטיבי. (לדוגמא, בתחום השכנוע הממצא שמקור שהוא דומה לנו יותר משכנע אותנו יותר מתאים לרעיון שהתרחקות בממד החברתי מקטינה עוצמה של מסר.

### תשובות שאלה 2

בשאלה זו נבחן ממצאים המצביעים על כך שהמרחק הפסיכולוגי מקטין את ההשפעות של גורמים שונים.

#### מרחק פסיכולוגי כמקטין את פרגמטיות העצה

המחקר הראשון שמצביע על כך שהמרחק הפסיכולוגי מקטין את ההשפעות של גורמים שונים הוא מחקר שנעשה בנושא סוג מתן הייעוץ לאנשים. המחקר נערך בקרב אוכלוסיית יועצים. המאמר כלל שישה ניסויים שבחנו את סוג העצה שהיועצים נתנו ללקוחותיהם שהושפעה מהמרחק החברתי בין היועץ ללקוח (Danziger, Montal, Barkan, 2012).

ששת הניסויים שנעשו באותו המחקר הצביעו על כי סוג העצה שהיועצים נתנו ללקוחותיהם הושפעה מהמרחק הפסיכולוגי החברתי שהיה קיים בין היועצים לבין לקוחותיהם. כלומר, ככל שהמרחק הפסיכולוגי החברתי היה גדול יותר, והיועצים תפסו את עצמם כמרוחקים מביצוע

אותה העצה בפועל וכן מרוחקים מהלקוח ומחיו, כך העצות שלהם נבעו משיקולים יותר

אידיאולוגיים ופחות מעשיים (Danziger, Montal, Barkan, 2012).

לעומת זאת, נמצא כי ככל שהמרחק הפסיכולוגי של היועצים מהביצוע שלהם את העצה בפועל וכן

המרחק החברתי שלהם מלקוחותיהם היה קטן יותר, לדוגמא, ככל שהם חשבו "מה אני הייתה

עושה במצב כזה" כך העצה שהם נתנו ללקוחותיהם הייתה יותר פרגמטית ונבעה משיקולים יותר

מעשיים (Danziger, Montal, Barkan, 2012).

מחקר זה מראה כי ככל שנותן העצה רואה את המרחק הפסיכולוגי החברתי והמעשי כיותר גדול

כך גם קטנה הכמות של השיקולים המעשיים שלו כאשר הוא חושב על פתרון לנושא. כלומר, ככל

שנותן העצה רואה את מקבל העצה כמרוחק ממנו כך העצה שלו הופכת לפחות מעשית

(Danziger, Montal, Barkan, 2012).

לפיכך, מחקר זה מצא כי היועצים השתמשו בנקודת המבט הפרגמטית כאשר היות צריכים לקבל

החלטות בחייהם האמתיים. לעומת זאת, הם השתמשו בנקודת המבט האידיאליסטית כאשר היו

צריכים ליעץ לאחרים. נקודת מבט זו חזרה על עצמה בכמה הקשרים במהלך הניסויים השונים

שבוצעו במחקר. ניסויים שכללו דילמות היפותטיות לעומת החלטות בחיים האמתיים (Danziger, )

(Montal, Barkan, 2012).

### **המרחק הפסיכולוגי כמקטין השיפוט הנובע מההקשר הספציפי**

המחקר השני המצביע על כי המרחק הפסיכולוגי מקטין את ההשפעות של גורמים שונים הוא

מחקר שנעשה שיפוט מוסרי. מחקר זה מראה כי ככל המרחק הפסיכולוגי רחוק יותר כך אנשים

נוטים לראות את המעשים המבוצעים מנקודת המבט של השיפוט המוסרי (Eyal, Liberman, & )

(Trope, 2008). כך נוצר מצב שהמרחק הפסיכולוגי מערפל את ומקטין את השיפוט שלהם כנובע

משיקולים ספציפיים הנוגעים למצב עצמו, כך שהם מסתכלים על המעשים אותם הם שופטים

מנקודת מבט מוסרית יותר.

לעומת זאת, יותר תגובות רגשיות שליליות ועוררות התרחשו כאשר משתתפי המחקר דמיינו שהגורם השלילי התקרב אליהם. בנוסף לכך גם נערך ניסוי בו המשתתפים דמיינו מצב ניטרלי, וגם אז נמצאו ממצאים דומים. כך שנמצא כי הייתה קיימת יותר עוררות כאשר המשתתפים דמיינו שהגורם מתקרב, זאת לעומת פחות עוררות כאשר הם דמיינו שהגורם מתרחק מהם. לממצאים אלה ישנם השלכות על ויסות רגשי, והם מצביעים על כי הגורם המרחבי משפיע על הרגשות המתעוררים בעקבות גירויים מסוימים (Davis, Gross, & Ochsner, 2011).

### **שאלה 3**

כיצד אפשר לראות תחומים שונים של יכולת אינטלקטואלית (למשל, אבל לא רק 6 פתרון בעיות, יצירתיות, זיכרון עבודה) במונחים של רמת הבנייה? הדגימו על שני תחומים לפחות. בכל תחום, הציעו ניבוי שנובע מהניתוח שלכם.

### **שאלה 3**

בחלק זה נדבר על איך יכולות אינטלקטואליות יכולות להתפרש על ידי תיאוריית רמת ההבניה בשני תחומים.

### **יצירתיות**

התחום הראשון של יכולת אינטלקטואלית הוא יצירתיות. היצירתיות יכולה להתפרש במונחים של תיאוריית רמת ההבניה כבאה ברמת הבניה נמוכה או גבוהה. לפיכך, הבניה נמוכה של יצירתיות יכולה להיות בממד חברתי, כאשר האדם חושב על עצמו כיצירתית. בממד זה האדם יסתכל על היצירתיות שלו במונחים המתאימים לסיטואציה העכשווית שלו ולא במונחים של מציאות אידיאלית. עם זאת, רמה גבוהה יותר של הבניה תתאפשר כאשר האדם יחשוב על יכולת היצירתיות שלו בעתיד והוא יראה את עצמו במונחים יותר מופשטים ואידיאלים.

לפיכך, ברמת הבניה נמוכה חברתית, כאשר הפרט מעריך את היצירתיות שלו עצמו, בזמן הווה, הפרט יחשוב על עצמו כיצירתי פחות. זאת היות והוא רואה את עצמו במונחים הקשורים לסיטואציה העכשווית. עם זאת, ברמה גבוהה יותר של הבניה, כאשר הפרט יחשוב על היכולת